

Inblick i politiken ger lust att påverka

Hösten 2005 tar Göteborgs nya ungdomsfullmäktige plats i Börshuset.

I stadsdelen Centrum finns redan ett motsvarande forum för unga som vill påverka den lokala politiken. Ungdomsnämnden ger högstadiel elever chansen att framföra åsikter till stadsdelsnämndens beslutsfattare. Samtidigt får de praktisk utbildning i demokrati och politik.

– Jag har blivit mer tolerant mot olika åsikter, säger Carlos Saxlund, 16, en av ledamöterna.

I EN NEDSUTTEN soffgrupp i Meeths Unga Salonger på Kungsgatan sitter några tjejer och killar från Guldhedsskolan och Buråsskolan och planerar ett stormöte för ungdomar i centrala Göteborg. I Johanneberg och Landala finns alldeles för få ställen att vara på för folk i deras ålder på fritiden, tycker de. Ett stormöte skulle kunna få fler unga att engagera sig för att påverka de styrande i kommunen. Kanske kunde media bjudas in, så att frågan nådde ut till ännu fler och trycket blev större.

Trots att eleverna bara är mellan tretton och sexton år är de vana vid att formulera sig och framföra sin syn på lokala samhällsfrågor. Som ledamöter i SDN Centrums ung-

domsnämnd företräder de ungdomarna i stadsdelen och får yttra sig över de politiska förslag som läggs i stadsdelsnämnden. Flera i gruppen har deltagit ända sedan sjunde klass och för dem är det en självklarhet att försöka göra sin röst hörd.

– Jag sökte till ungdomsnämnden för att få uttrycka det jag tycker. Jag tyckte att vi ungdomar klagat lite för mycket, men inte gör något för att förändra. Därför ville jag ta chansen att påverka, säger Ida Hellström, som går på Buråsskolan.

Ungdomsnämnden (USND) inrättades 1999 av politikerna i SDN Centrum som en del i arbetet med att stärka invånarnas demokratiska inflytande. Alla elever i årskurs 7–9 kan söka till uppdraget, vilket i praktiken innebär elever på Buråsskolan och Guldhedsskolan. Tanken med ungdomsnämnden är att ge ungdomar möjlighet att tillföra sitt perspektiv på dagsaktuella frågor i stadsdelsnämnden. Något formellt inflytande över besluten har ungdomsnämnden dock inte. Ett annat viktigt syfte med verksamheten är att väcka ungas intresse för samhällsfrågor och ge dem inblick i hur samhällssystemet fungerar.

Två politiker från stadsdelen, en representant för majoriteten och en för oppositionspartierna, delar på uppdraget att förbereda ungdomsnämndens möten, delta vid sammanträdena samt återkoppla ungdomarnas synpunkter till nämnden. Från stadsdelsnämndens ordinarie dagordning väljer de varje månad ut några frågor som särskilt berör ungdomarnas vardag och intressen. Det kan till exempel handla om skolan, om fritidsaktiviteter och nöjesutbud eller om kollektivtrafiken. Ungdomarna kan dessutom själva väcka egna frågor kring ämnen som engagerar dem.

Inför ungdomsnämndens möten förbereder sig eleverna genom att läsa beslutsunderlag och rapporter så att de är insatta i frågorna på agendan. Vid nästföljande SDN-sammanträde, som alltid ligger dagen efter, förmedlar politikernas representant sedan ungdomarnas åsikter till övriga i nämnden.

Fram till början av 2005 har miljöpartiets Jochen

Schützdeller varit engagerad i USND och medverkat regelbundet i träffarna.

– Genom ungdomsnämnden får eleverna inblick i vad politik handlar om. De får upptäcka att det faktiskt har med dem själva att göra, säger han.

När ungdomar får kunskap om hur beslutsfattande går till, och förstår att olika samhällsintressen måste vägas in och att olika gruppers behov ibland kan ställas mot varandra, förstår de förhoppningsvis bättre vad demokrati innebär i praktiken, menar han.

Ärendena som ungdomsnämnden ger sig i kast med kan variera mycket, från klagomål på skräpiga gator till motiöner som berör globala problem. Eleverna har exempelvis yttrat sig om öltält på Göteborgskalaset, om straffen för människohandel och sexualundervisningen i skolan. I varje fråga måste de komma överens om vilka synpunkter som ska skickas vidare till politikerna. Ibland kan diskussionerna bli rätt livliga, men det är samtidigt en del av poängen, menar ordförande Helena Ahlström.

– Man får mer idéer när man diskuterar med andra. För det mesta tycker jag ändå att vi håller med varandra på ett ungefär.

Finns det då exempel på att ungdomarnas åsikter verkligen fått genomslag? Vilken betydelse ungdomarnas synpunkter har för besluten är ofta svårt att direkt avgöra, politikerna gör ju en sammanvägning av många olika perspektiv. Men i några fall har ungdomsnämnden alldeles tydligt spelat roll, till exempel då Buråsskolan skulle få öronmärkta pengar för drogförebyggande arbete men eleverna såg till att Guldhedsskolan fick hälften, berättar Jochen Schützdeller.

Samordnare för verksamheten på skolorna är två fritidsledare som är anställda av stadsdelsförvaltningen. De ansvarar för det praktiska med möteslokaler, tidsscheman med mera och deltar även under mötena.

På de tre år fritidsledaren Linda Claesson har deltagit i ungdomsnämndens arbete har eleverna utvecklats enormt, tycker hon. Jochen Schützdeller håller med. Idag vågar ele-

verna tycka saker och kan diskutera olika ämnen trots att de kanske inte förstått allt. De vågar ställa frågor och har lärt sig att läsa dokument med massa svåra ord och begrepp.

– Jag ser det som ett bildningsarbete. När vi får kunskap om hur samhället fungerar och hur vi kan påverka, ökar vårt intresse att engagera oss, säger Jochen Schützdeller.

– Om resultatet blir att eleverna har lättare att läsa tidningen eller om de blir ministrar är inte det viktiga.

Ungdomsnämndens uppdrag är också att medverka till

nämnden har inspirerat henne att engagera sig ännu mer, och för ett tag sedan gick hon med i Miljöpartiets ungdomsförbund.

– Jag tror att man kan påverka mer i ett politiskt parti. Och miljöfrågor har alltid intresserat mig.

För Omid Hosseini, även han elev på Guldhedsskolan, har arbetet i ungdomsnämnden varit jätteintressant. Politikernas frågor och kommentarer kring olika ämnen som diskuteras har givit honom många nya infallsvinklar. Av att

Om ungdomar får kunskap om hur beslutsfattandet i samhället går till ökar deras intresse att själva engagera sig, tror Jochen Schützdeller (mp). De politiker som deltar på Ungdomsnämndens möten för vidare elevernas synpunkter till övriga beslutsfattare i stadsdelen.

att väcka andra ungdomars intresse och engagemang för samhällsfrågor. Detta utåtriktade arbete innebär bland annat att gå runt i högstadielklasserna och informera om verksamheten, för att rekrytera nya intresserade. Idén om ett stormöte för alla unga i Centrum är ett annat exempel, som ungdomarna börjat spåna kring.

Själva tycker högstadieleverna att arbetet i nämnden lärt dem mycket matnyttigt.

– Jag har också förstått hur svårt det faktiskt är att förändra, även för en politiker som har makt att direkt påverka beslut. Demokrati tar tid, säger Helena Ahlström, som går på Guldhedsskolan.

Ändå har hon inte blivit uppgiven, tvärtom. Ungdoms-

plöja motioner och beslutsunderlag har han fått bättre ord-förråd.

– Öronmärkt, till exempel, är ett ord jag lärt mig.

Flera av eleverna berättar att de fått mer respekt för att människor tycker olika. Carlos Saxlund, elev på Buråsskolan, hade tidigare ganska mycket fördomar mot människor med viss politisk tillhörighet, berättar han. Han visste bergfast hur moderater och vänsterpartister var. Men inblicken i stadsdelspolitiken har gjort honom mer öppen och tolerant.

– Ibland håller jag med om förslag från partier jag egentligen inte borde sympatisera med. De kan också säga bra saker.

Politik handlar om värderingar och synsätt. Även de politiska representanterna i ungdomsnämnden är färgade av sina ideologier, vilket är viktigt att tydligt förklara för eleverna, menar Jochen Schützdeller.

– Jag säger till dem att ta det jag säger med en nypa salt.

Den måndag vi besöker ungdomsnämndens möte diskuteras ett förslag om att utvidga Lisebergparkens område söderut. Jochen Schützdeller visar på en karta hur utbyggnaden är tänkt och vilka byggnader och trafikleder som kommer att påverkas. Han förklarar att en miljökonsekvensbeskrivning av hur marken och vattnet kan påverkas ska genomföras innan något beslut tas. Flera i gruppen tycker att det är positivt med mer grönområden i Göteborg istället för trafikleder. Men de undrar var bilburna besökare ska parkera när ett parkeringshus måste flyttas. En kille tar upp risken för buller och störningar för dem som bor i området. Kanske skulle man kunna bygga ett bullerplank runt, föreslår han. Efter en avstämning med alla i gruppen förs majoritetens synpunkter till protokollet.

I sin roll som politisk expert förklarar Jochen Schützdeller bakgrunden till olika beslut och prioriteringar som genomförts i staden. Men framför allt uppmuntrar han ungdomarna att tänka själva. Vad tycker du – och varför? Varför ska exempelvis Göteborgs stad äga Liseberg och inte ett privat företag? En anledning är att Liseberg är en vinstmaskin för stan och betraktas som en viktig del av Göteborgsprofilen, tror Jochen själv. Åttondeklassaren Mattias Gemborg ser andra fördelar för nöjesparkens framtida verksamhet.

– Ett privat företag kanske plötsligt skulle bestämma sig för att lägga ner Liseberg. Därför är det bättre att Göteborg äger det, tycker jag.

Bra synpunkt, säger Jochen. När eleverna vågar göra egna analyser och stå för dem, får de positiv feedback. Det råder en förtroendefull stämning mellan ungdomarna och de vuxna företrädarna Jochen och Linda.

Tyvärre har många vuxna en schablonartad och fördomsfull syn på ungdomar, tycker Helena, Ida och Carlos.

Ungdomar borde klaga mindre och istället ta chansen att försöka påverka, tycker Ida Hellström och Carlos Saxlund, som går på Buråsskolan.

När ett skadligt »ungdomsbeteende« har uppmärksammas dras alla unga över en kam, menar Carlos, och tar ungdomarna som berusade sig på tvål under Gothia Cup som exempel. Bara för att några tonåringar druckit tvål som innehöll alkohol framstod det i diskussionen som att alla ungdomar åkte till Gothia och söp sig fulla på tvål.

– Så pratar man aldrig om vuxna, påpekar han.

Samtidigt som ungdomar beskylls för att inte orka bry sig sparar samhället in på resurser till ungas fritidsverksamhet. Deras aktiviteter eller lokaler löper större risk att bli nedlagda än vuxnas. För att ungdomar ska bli hörda behövs fler påverkanskanaler, tror eleverna. Att ungdomsnämnden i Centrum finns och att ett ungdomsfullmäktige ska inrättas för ungdomar i hela Göteborg hösten 2005 är de därför positiva till. Till stadens ungdomsfullmäktige ska varje stadsdel välja ett antal ledamöter, mandatet fördelas efter hur många unga som bor i respektive område. Ledamöterna ska ha börjat sexan och max ha fyllt 17 år. Valet sker genom omröstningar där alla grundskole- och gymnasieelever kan delta. I SDF Centrum är det just ungdomsnämnden som håller i nomineringsarbetet till fullmäktige.

– Jag ser det nya ungdomsfullmäktige som en början på något. Ett sätt för ungdomar att lära sig påverka. Det blir

lite som en utbildning – man lär sig saker, hittar sig själv och sina åsikter, säger Ida Hellström.

Inte heller ungdomsfullmäktige kommer dock ha någon garanterad makt utan ska vara en kanal för dialog och ett forum för ungas samhällsengagemang. Någon risk att Centrumelevernas intresse för sin lokala ungdomsnämnd ebbar ut när det nu finns ett centralt ungdomsforum, ser ingen av dem, utan tror att de två instanserna kompletterar varandra. Kanske kommer Centrums ungdomsnämnd att locka dem med nyvaknat politiskt intresse och fungera som en introduktionsskola. Att vara hela stadsdelens ungdomsrepresentant i fullmäktige är ett större ansvar, påpekar de.

– Till ungdomsfullmäktige är man ju vald. Då har man ett ansvar att göra ett bra jobb och vara en representant för dem som röstat på en, säger Helena Ahlström, som själv har tänkt ställa upp som kandidat. ●

Guldhedsskolan och Buråsskolan tillhör SDF Centrum. Skolorna har ca 460 elever i år 3–9 respektive 350 elever i år 6–9.

Ungdomsfullmäktige

Göteborgs kommunfullmäktige beslutade 2004 att inrätta ett Ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktige, som har sitt första sammanträde hösten 2005, saknar formell beslutsmyndighet, men har rätt att lägga förslag, ställa frågor och yttra sig i olika frågor.

Totalt kommer Ungdomsfullmäktige att ha 81 ledamöter och 21 ersättare. Varje stadsdel har tilldelats ett antal mandat, baserat på hur många barn och

ungdomar som bor i området. De valda ombuden representerar bara sig själva, och företräder alltså inga partier.

Ombuden röstas fram genom lokala val i respektive stadsdel, och omröstningen sker elektroniskt via kunskapsnätet. Rätt att rösta har alla ungdomar som börjat 5:an och maximalt fyller 18 år under valåret. Ombuden måste i sin tur ha börjat 6:an och max fyllt 17 år.